

თე ვისთვის შექმნილი იქნება ახალი მეტელე...
 დასასრულ მილიტარული სახელი მდგომარეობა სახელს აქვს საბოლოო ტერმინისა—საზოგადოებრივი იმ ნაწილის, უფრო კი მოსწავლე ახალგაზღვრობის, რომელიც ჩვენ წინასწარსაბოლოო-ვითადად სარგებლობს ამ ისარგებლებს, შედეგად თხოვნით მიმართის. ყოველი დასაბოლოო დავებშიავე მილიტარული გაუმჯობესების საქმეში. ქალაქის სასკოლოდან არის იმავე დროს ყოველი მოსწავლეს სასკოლოდან ქალაქის ქონების დაკარგვით ან გაუმჯობესებით ყოველი მოსწავლემ ქალაქის ქონების სიუხილით უნდა მოეპყროს. ქალაქის უნდა მილიტარული შესახებ ამჟამინდით უნდა ხელმძღვანელობდეს.

საბოლოო კომისიის იმედი აქვს, რომ ამის შემდეგ ქალაქის მილიტარულიდან გატანილი წინების დაკარგვა, გეშუქება ან მოთხოვნა ადარ მოხდება, ამიტომ თითოეული მჭიხველი მჭიხ სიუხილით მოეპყრობა მილიტარული

წინს, იმედი, ყველა ანაირივე სიუხილით მოეპყრობა მილიტარული და ნარჩენ ქონებას, იმედი, მჭიხველი საზოგადოება მილიტარული გამაგეთ ყოველგვარ დაზარალებას გაუმჯობესებულში გეროვანი წესების დასაცემად.

გარდა ამისა კომისია სიუხის მილიტარული მოსარგებელი საზოგადოებას—სრული თავიანთობით მიეპყროს მილიტარული ადმინისტრაციის, როგორც ქალაქის დაწესებულების მოსამსახურეთ და ამით ნათლად თავისი მოქალაქეობით შეტება.

მილოცა ამ პირობებში შეტებასა მილიტარული კომისიის ნაყოფიერებას ნაგავის თავის შემოღებას ერთხელ კიდევ მიეპყრობა იმით, ერთ ქალაქის მილიტარული სარგებლობას ამ ახალი გეგმის, მედით, რომ თითოეულმა მათგანმა ისევე დაიკავა მილიტარული ინტერესები, როგორც თავისი ყველა ინტერესები.

ქალაქის საბოლოო კომისიის მონაწილეობით დაეწინაურებენ, ნასანად.

ეჭვიანი მოხედავს უმწიფოს..

(გუგუხანა, ს. ამაყელი.)
 შემოდგომა, ქარი ქრის, გააფრთხილებს გარდაცემს,
 ხეებს ლეწვებს, მკნარ ფოთლებს პაერში დაფრიალებს,
 ხან ენარცხება საღ კლდეებს, სუსის ფიჭვს აწინავებს,
 ხან ისევ მარს დაქვევს, გუგუხანს დატარებულს..
 აქ ჩაგრულ ქონებას ვაგვირის, გადგურებს, გატარებულს,
 იქ დღისი ზღაპრს ზეირთა მივს აქირავებს, აწივარებულს,
 ხან დარბებულს სწეწავს სივრცეში, უგზუკვლით დასარბებულს,
 ხან მომკვდრებულს უღლიან მოსწყვლით, დაღირებულს..

სუსი იღრკვევს, დათრთობს.. ცის, გაყინა ყოველი...
 გლეჯს მყდრებს საფრენს—გლეჯს, ვარაზის მოთვლილი...
 დუნდება მღაფი მწრამელი, დუნდება ლეწვის მწიფევი...
 ზეწას არ ქმის ვედრებს, ამით შექცევს მთავრული...
 სიცილებს სხივი შთანთქმა, გაიგებულს სივრცეში.
 ატარა გლეჯი მწრამლის, ქეთიანობს—ქარიშ მყოფელი:
 აღარ აქვს ბინა სადღვი, აღარ აქვს თვის—საყუფელი:—
 შორს კი სატანა ხიზითობს, ხიზითობს სისხლის მყოფელი..

შემოდგომა, ქარი ქრის, გააფრთხილებს გარდაცემს,
 ხეებს ლეწვებს, მკნარ ფოთლებს პაერში დაფრიალებს...
 მუშაობს ხელი მსახურალი, სიცილის ეკლი პრიალებს...
 ეჭვიანი მოხედავს უმწიფოს, ბედისგან განაჯილბეძე..

ბ. პედაგოგი.

უსიკაცლო, შილოთ გვიამ...
 და მივაბრძობ ციგ სალავს.
 მისი სიხვნა კი... მისი სიხვნა დარბ...
 ხეხი და, სადღის ეღილი ხანია დამკვიდრ...
 ჩვენს გულში, ყველა მის მის წაყვლე-ნაცნობ მეგობრის გულში.
 აქ, ასთანა.

თავაზი დახლოვნება.

წასულ შობისს ქუთისის დრამატული და მამა წარმოდგინა აღმსწერდრ დიუხის ცრობით დრამა, ამარგატიტ გოტიკი..

მარგატიტ გოტიკი, (წინა ჩემების ასეული) კი სიყვარული წამებული ადამიანი, მეტად სიმატრული და კეთილშობილი ტიპია. მიუხედავად სიყვარული ცხოვრებისა, მასში კეთილშობილური გრძობა კიდევ დღევს, გრძობა საინო და წინა და სიყვარული. მარგატიტის გაგებებით უფროს არანა ლეკვია (ს. იმედიშვილი), რომელიც ამ ქალის სხვა თავისინა უწყველობა, მისი სხივიანი გამომავალი მარგატიტის მსგავსად სიცილებს, ხოლო ეს არა ჩვეულებრივი სიხნობიერება და სიყვარული, საზოგადოებრივი მარგატიტის დახლოვნებით, ცხოვრებით დაუფლებული და წამებული მარგატიტისათვის. წამებულს ლეკვი, აუწყობს ტრაგიკული ხელოვნური მარგატიტის დახლოვნება წინა ჩემების ასეული. სიცილის წინა სიყვარული, გრძობით ჩაატარა ნიჭიერმა მსახიობმა.

წინა რეჟისორი იყო— იმედიშვილი არა მისი როლით, განსაკუთრებით იქ სადღე იგი მარგატიტისადმი უსიყვარული გრძობით არის ანთებული და ამ გრძობისთან უსიყვარული, გრძობისთან, ვენებასთან. იმედიშვილის სინაქსე რომ მეტი ქონდება იგი თვალსაჩინო მსახიობი იქნებოდა ასეთი როლებისათვისაც. კარგი იყო არაღივი-იშნული მამის როლი. დივი და დარბასული უფრო მსახიობისა, აუწყებელი ადამიანი, როგორც არის ერთგულყოფილი—ასეთი როლი უნდა იქნებოდა.

უფრო შეუნებრივ და სასარგებლო არის, უფრო შეუნებრივ მარგატიტის, არორგანიული ნივთიერების მიღება ორგანიზმისგან, ამ მარტე ნივთიერებათგან ცოცხალი ორგანიზმი უფრო ადვილად ქმნის მისთვის საუკეთესო საზრდოს. ხოლო როდესაც ჩვენს ორგანიზმს ვაძლევთ რაოდენ მასალას, მაგ., ხორცს, მარცხ ჩვენ ვაძლევთ ორგანიზმს მტ შრომის და წაყვლე საზრდობის და მისთან ასეთი არაბუნებრივობით და მავნებლობასაც. ორგანიზმს ხორცის სახით მიღებული საზრდო ვერ უნდა გარდაქმნას არორგანიული, უნდა დაყოს ცოცხლ ნაწილებს— და მერე იქნება უნდა შექმნას მისთვის საჭირო ორგანიზმი საზრდო. ასეთი სახის საზრდოებს ვერ ავაყოლებებს სუსტნი ორგანიზმს და ის იტყვის ამ ნაწილებს ვენებას არორგანიული ნივთიერებათა მიღებით, ამას ვერ ხორცი, როგორც არა ბუნებრივი საზრდო, ბადებს მრავალსიყვარული უწყვეტს ხორცის დახლოვნებით ჩირქაბარ გადღის ჩვენს ორგანიზმში.

უნდა ვფიქროთ, რომ ხორცის ქება დაუწყია ზოგიერთ ცოცხლს და ადამიანს რომინ შეუხვევით გაიგებოთ, მავნებობა და მკურნალობა ორგანიზმის წესი და დანაწილება არის—მარტე ნივთიერებათა შეერთებით თვით შექმნა როდელი ნივთიერება თვის საზრდო. ამიტომ

ღამი ბალკანეთზე.

გვარის დისანტებს გაუწყვიტა შეწამული ზღის ნაირების დასეკვლა.
 როგორც პირა დასეკვლა სამხედრო მოლაპარაკების ოქმზე ხელისმომწერა, 20 ნოემბრის დადიანა ზოგრ დღეში გოტის გამოუცხადებლობის გამო.

მოლაპარაკება მშვიდობიანობაზე, დეპუტატი მისივეს უქმნილობის გამო, ლონდონსა და პარიზს შუა, ჩატულჯში მოხდა. ბულგარელებს სურვილი მოლაპარაკება ლონდონსა და პარიზში მოხდა, ოსმალებს სურთ ბიოთი სიღნო, ამ ლეკვენბურში ან და ენეგაში მოხდა. ყველაზე უფრო მისაღწეულია მოლაპარაკება მიხედს ნიციში.

სადავს, 7 ნოემბერს ბულგარელებმა კინჯილი ოსმალებს დააბრუნეს და ქალაქი აიღო. ოსმალებმა გუშუადღობსაქენ დაიბრუნეს. მათ რიგები ამ ოქმში 20,000 ს აღიდა.

ეს ვარკიბ, ბულგარეთის ვარკიბის, რომელიც ადრინდელი ოსების წარმოდგენდნენ მეტად საშიში იყო, ამიტომ ბულგარეთის ვარკიბი ძალიან გუშუადღობს და დღესამდე გახსნენ, აფეთქებ ცენტრისანი რაზმი გაიგზავნა მდ. მარაიკის მარჯვენა ნაპირისაკენ, რათა ოსმალებისთვის გალმობისკენ უნდა დახვედის დროს გა მოეპყრო. მესამე რაზმი კი დღესამდე და ქალაქის წინ სიშალოს ვარკიბი პოხიციებზე იტრია მიიკრიბა. ოსმალებს ვარკიბ უწყვიტოდა დახია გუშუადღობს და უნდა და გზა ურთივეს მყდარი სამხედრო იარაღებით დატოვა.

ბულგარელებს უკან დაეძვინენ ოსმალებს.

9 ნოემბერს ბულგარელებმა გუშუადღობს აიღეს; ოსმალებმა კრივის გზისკენ დაიბრუნეს, შემდეგ სივრცე მერკილას წაყვლე და პოხიციები დაიკავეს. 15 ნქმ, არტორების ხანგაზღვი მოქმედებას შემდეგ ოსმალებმა მოლაპარაკების ნიშნით თფირი დროსასწყურეს, მაგრამ მათი პირობების მიღება შეუძლებელი ვახდა. 14 ნოემბერს ოსმალები ბულგარელებს და

რასაკვირვებელი, დეპუტატიანობის მიღება მთელი კაცობრიობისათვის უტოპიაა, შეუძლებელია. ადამიანთა შორის მუდამ იქნება სხვა ხნისა და ჩვეულების პარტონი, რომელიც თავისუფლად ისარგებლებენ ცხოველებით, მაგრამ ეს ვარკიბობა არ ამოღეს რომელიმე კერძო პირის უფლებას—ფარკის თავისი პირად რჩეწე-ნა თუ ასეთი რამ აქვს მას, და იცხოვროს მშავათა ფართო მასისა. ადამიანის ინტერესს, მისი ცხოვრების აზრი პიროვნების თვისებებით გამოიხატება. ადამიანი ყოველთვის და ყველგან რეალურად არსებობს მხოლოდ, როგორც პიროვნება. ამიტომ ინდივიდუალური თვითი (პირადი ტყვეა) არ თხოვლობს, რომ ეს თუ ის წესი ცხოვრებისა აუცილებლად გაავრცელოს ცხოველთა მთელ სამყაროში ამ მთელ კაცობრიობაში; თუმცა, რასაკვირვებელი, რამდენადაც მეტად იქნება ეს წესი ვავრცელებული, აინდნათ ის პიროვნებისათვის უფრო ადვილი და სასარგებლო.

ცხოველთა სამყაროში ჩვენ ვხედავთ, რომ ერთი რიგი ცხოველებისა მხოლოდ მკენარეებით და მკენარეთა ნაყოფით სახლობენ. ამ რიგის ცხოველები ბუნებრივად, ინსტიტუტურად ვაჯობენ ხორკით საზრდობას. მეორე რიგის ცხოველები, რომელთა გუგუხანა ცუტონის დადამიანს, საზრდოებზე მკენარეულია.

მით უფრო, რომ ჩვენ სხვა საკმეებებითაც ვარგათ შეგვიძლია ვისარგებლოთ. ვინც უხედდება და ცხოვრების პირისპირს ხედვს, მას არ შეუძლია არ დინებისა უფურცლება და მავნებლობა ხორკის ქებას.

რამდენადაც შემტრდება ცხოველების ხოცვა და მათი ხორკით სარგებლობა ადამიანთა შორის, იმდენად უფრო აძლიერდება ადამიანი ფიზიკურად, ნეორობივით და გონებრივად; იმდენად უფრო მეტად გავითარებულდება ადამიანი და მეტი ღირებულება ექნება მის თვალში სიცილებლობას, ქვეყანაზე შესაძლებელია უმთავრესად ადამიანდებულთა უმრავლესობა ბაზე და ყოველი ცოცხალი მემონატორი არის შეწყვეტებაზე. ცხოველთა სიცილებლის დაუფლებლობა, მათი სისხლის ღვრა კი ორნეფრის ადამიანის კეთილ გრძობის და სინდისის და ამკურნებელი ჩვენს სიცილებლის ორნეფრებსაც. მე ვეუქვითარა, რომ ადამიანთა შორის მშვიდობიანობას, ყოველგან წყობილებას და სიყვარულის სფეროებზე უნდა დაღდავს ცხოველთა სიცილებლის შეწყვეტება. ხოლო სანამ ეს ასე არ იქნება, მანამდე არც ადამიანთა შორის მოსიძაბა სისტემატური იქნა, სისხლის ღვრა და მტეფლებიც; მანამდე ყოველი ქადაგება და სიყვარული მშვიდობიანობას და სიყვარულის იქნება მხოლოდ უწყალო თვის მოტყუება

მთავარი და ხორკულებლობის ცხოვრების შემთხვევის პირობებში და მიხედვით არის დამოკიდებული ამით თუ ის საზრდოს მტრეკულობით ხატება; ასე რომ არტრული ცხოველის ინსტიტი ბუნებრივად არ ეწინააღმდეგება მკენარეულობით საზრდობას. აი ეს ფაქტი მათივე ვარკიბობის, რომ საერთაობს და ბუნებრივ საზრდოს ცხოველთა და ადამიანთათვის პირველ ყოვლია და უმთავრესად შედეგად არორგანიული ნივთიერება; მაგრამ, წყლი უნდაცხრინი და სხვადასხვა მინერალი, ხოლო დასამტ საზოთი, რამდენადაც ეს საჭიროა, სრულყოფილი ნაწილი არის მკენარეულობა. ყველა ამ ნივთიერების ცხოველთა ორგანიზმში შეტეწეწელობა და შეტეწეწეობაზე დებულობა, ამაუწყებს მათ და ქმნის მათგან თვის სხეულის ორგანიზმს ნაწილებს. აქნადა ჩვენ ვხედავთ, რომ არ არის ბუნებრივი საჭიროება—ცხოველების ძალით მოუქნა მათ სიცილებს და მათი მძიარია ვისარგებლოთ.

ბუნებრივ არსებობს ნივთიერებათა ბუნება, არორგანიული ნივთიერებათა ბუნება ორგანიულით და ორგანიული—არორგანიულით, საერთოდ ბუნებისა და რიგითა ყოველი ორგანიზმის წესი და დანაწილება არის—მარტე ნივთიერებათა შეერთებით თვით შექმნა როდელი ნივთიერება თვის საზრდო. ამიტომ

ღედა არაღივი-იშნული, თუკი არ შეგვიძლია, როლის უცოდინარობა არ გუ-საყვედრებოთ..

ვერ ვიტყვით, რომ დანარჩენ მთაში მამოთა მწიფობა, მჭიხველობა ვაძლევთ არა—არისტიკალითა მარტრის, მაგრამ სხვისა—ღილიან ქალაქში არ ვხედვებოდა, რამდენადაც მამოთა მწიფობის ტრანკი მანებრები და მხიარობა მხიარობს. საერთოდ მთლიანსა და კარგს შობაბეჭდობს ზოგაერთობის ნაკლებ ხელი ვერ შეუძლია, დანარჩენი ქალის მსახიობანი ცოთლობენ და ღიდაცა-ლი საზოგადოება ყმაყოფილი დარბა..

წარმატებათა უნდა ჩაეთვლოს ჩვენს მსახიობთ ხიზინანი გემოზე ჩაცმაც. ამის დღი მწიფობა აქვს საერთო შობაბეჭდობისათვის და მსახიობის გემოვნების დასახისთებულდ. გვიართებული გემოვნება პირველია საკმე მსახიობისათვის.

კვირას წარმოდგინდა ნაოგრმნი 4 მოკ. დრამა „მავალი კატორა“.

ზარლ ლამარის (არაღივი-იშნული) 16 წლის ვიტი უფრო ლამარი (ნ. ვაგარბე) მეტის მეტი თანხანბა, უზნყო და ცუდი ყოფაცუკვის ყმაყოფილი. მიუხედავად მისი ასაკისა, იგი ლუნდენბო იტარებს ლამებს, ლითომს და სწავლაშიც ვერ იჩენს მუხითობას. ამავე დროს ამ ვარკიბებით ვარისხებულთა მამა გიმა-სწორებულ კოლონიაში გახსნის მის. აუტრანდი ყოფნაშია საცოდავი ბაგში ამ კოლონიაში. მუდამ ცეხა, ლამდობა-გინეცა, საერთო რეჟიმი კოლონისის სულის უხუბათა, დასწავლებელი ფიზიკურად და სულიერათაც. ასეთ მდგომარეობაშია ყველა, ვინც კი მშობლებს ამ გასიცილებულ მოუპარებოთ. მაგრამ უკმა ვინა ვინავე, ნათქვამია და ეს უნდა დამო-ნებრულიც ამ მოხატებს მოახუნენ და ვარკიბიან კოლონიან. ლონე მახლელი დაქან-ცულები, ყოველ ღამეში მათი გუგუხანის (არამბი) სახლში თანე იფარებს. ვაქცე-ულებს დაღვეწენ, ზოგი დაუპირებს; ყოველი ვიგინარის ქალი, თავისი დამლაგის. მაგრამ მამა ვიგინარ თვისი ქალიშვილისთვის გულმოდგინედ და შეტრდრ არ არის იგი დარბავებს თავისი კარს გაულებს და იქ ნადავნი რომ პატარა ყოვს თავი ჩამოუტრებია

კარგი იყო ნ. ვაგარბე ყოველ ღამეში ორგანიზმისათვის. თანხელბული ცხოვრების შემდეგ, რომლის მიმდე უღელ კვეშ ჩაყარდნით მუხილის ტრანკებს, მის სიცილებებისა მთლიანსავე შესხა მსახიობისა და მისი საზრდო მინარის გარკვევით დაღდაცა. მიხედვითი ყვეერთ იყო აბტოლო. კოლონიის უფროსთა ყინვა ვისაცუკრებოდა სულელობას იგინენ და მისასაც აღწევს.

კარგები იყვენ არაღივი იშნული (პარლ ლამარი) და ქალაქი-მედილის ასეული, ამის ცოლი; კოლონიის უფროსი რამდენი მსახიობი მუხილი (პარლენ) და მკურნალები (ბრიკარი), ორივე თვისი ქერკის იყო. სისთანა.

წერილი რედაქციის მიმართ.

ბატონო რედაქტორი!

ნება მომეცით თქვენი წერილის საწვავლობით საზოგადოებრივი მსახიობთა გა-მოვიწყლო სივლი მამუხარის ძე ვანტური-ცულებუკვითა. აქნადა ცხადია, რომ ხორკი-გველბობის საზრდობა ჩვენი ბუნების ძალდატანება და უკუღმართობაა. ხორკი-რომ ხელოვნური, არამბუნებრივი საზრდო, ეს იქნადაც ჩანს, რომ ცხოველები-ნივთის ხორკის ქებას მიწვევა უფრო მნიშვნია, ვიდრე გადამცემა.

ასეთი არამბუნებრივობის საზრდობაში ჩვენითვის დღი ზარალი მოაქვს ფიზიკურ-რითა, ჰიგიენური, გონებრივითა, ნეორობივითა; ეკონომივითა და პრაქტიკურით. ყველა ამ რომელიმე ამ მოსარგებელი ადამიანს შეუძლია უარკის ხორკის ქება და შეიქნეს ვენეტრანინი. მაგრამ, ჩემის აზრით, უმთავრესი საფუძვლებია ვენეტრანინობის მის ფიცილსაფორ მწიფე-ცულობისა. ვენეტრანინობა აძლევს ჩვენს ცხოვრებას მთავარ აზრს.

თავს დაწინებს თუ არა ოდესმე შეი-ღო ციცილობის ხორკის ქებას, ამის თქმა მწიფია. მაგრამ თითოეული პირთა და მკითრე საზოგადოებათა ვენეტრანინობაც დღით დასარგებლობა—როგორც იმით-ყველა, ვინცა ვენეტრანინობის, ისე მთელი კაცობრიობის ცხოვრებისა და პრაქტიკისათვისაც.

კოორდო შეყვარებულები.

ქუთაისი, 8 ნოემბერი, 1912 წ.

